

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 73/2025-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s. r. o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-4C/149/2012 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. januára 2025 a doplnenou podaním z 27. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-4C/149/2012 v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 530/2021-31 z 1. marca 2022 a tiež vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-4C/149/2012. Žiada priznať mu finančné zadosťučinenie 21 500 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 73/2025-19 zo 6. februára 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť v celom rozsahu na ďalšie konanie.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. Sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu je stranou spotrebiteľského sporu o určenie neplatnosti spotrebiteľských zmlúv uzatvorených so žalovanou (Všeobecná úverová banka, a.s.) s poukazom na neprijateľné podmienky. Sťažovateľ si žalobou súčasne uplatnil aj nárok na náhradu škody, ktorá mu vznikla aplikáciou neprijateľných podmienok v zmluvnom vzťahu medzi sťažovateľom a žalovanou. Napadnuté konanie iniciované žalobou zo 7. augusta 2012 je civilným sporovým konaním, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako spotrebiteľ, teda slabšia strana sporu. Sťažovateľ uvádza, že jeho vec nie je právoplatne skončená ani po 12 rokoch 5 mesiacoch od podania žaloby, celkovú dĺžku napadnutého konania považuje za ústavne neprijateľnú a rozpornú s ustálenou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

4. S poukazom na nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 530/2021-31 z 1. marca 2022, právoplatný 8. marca 2022, v ktorom ústavný súd konštatoval porušenie sťažovateľom uplatnených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava I (príslušného na konanie do 31. mája 2023, pozn.) v napadnutom konaní, prikázal konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov a sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie 2 000 eur, sťažovateľ zdôrazňuje, že ani po 2 rokoch a 10 mesiacoch od jeho právoplatnosti vec nie je meritórne rozhodnutá a právna neistota sťažovateľa nie je odstránená.

5. Podľa sťažovateľa predmetné konanie patrí medzi bežnú rozhodovaciu prax súdov. Bez ohľadu na predmet sporu, resp. právnu a faktickú zložitost' prejednávanej veci, nie je prípustné, aby napadnuté konanie trvalo takú dlhú dobu, najmä s poukazom na vydaný nález a príkaz konať bez zbytočných prieťahov. Neprimeraná dĺžka konania tiež nebola spôsobená jeho správaním, keďže poskytol súdu všetku potrebnú súčinnosť, riadne a včas predkladal všetky dôkazy. Nemožno mu dať na zodpovednosť využitie procesného útoku, resp. procesnej obrany v napadnutom konaní.

6. Sťažovateľ je toho názoru, že intenzita vzniknutých prieťahov v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu zasahuje v napadnutom konaní aj do práva na spravodlivý proces a práva vlastníť majetok. Nesústredený a neefektívny postup súdu možno charakterizovať tiež ako odmietnutie spravodlivosti pre sťažovateľa, ktorý sa ani po uvedenej dlhej dobe nedočkal konca právnej neistoty. Zároveň, keďže súd opakovane vytvára prieťahy v konaní, sťažovateľ sa nedokáže domôcť právoplatného skončenia veci, teda nemôže využívať svoje prípadné finančné prostriedky od žalovaného, čím je porušené právo vlastníť majetok.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

7. Mestský súd vo svojom vyjadrení uviedol chronologický prehľad jednotlivých úkonov v napadnutom konaní a upriamil pozornosť na to, že sťažovateľ nedôvodne hodnotí postup súdu ako nesústredený a neefektívny, čo ani bližšie nešpecifikuje. Práve sťažovateľ opakovane mení rozsah navrhovaného dokazovania, neustále je zastúpený novým právnym zástupcom, ktorý

po oboznámení sa so spisom doručuje súdu návrhy na doplnenie dokazovania, avšak v neúplnej forme a s vadami, ktoré vždy na ďalšom pojednávaní sťažovateľ zhojuje novými informáciami alebo novými procesnými návrhmi. Každé z nariadených pojednávaní tak muselo byť odročené výhradne na návrh sťažovateľa, ktorého správanie smeruje k umelému predĺženiu sporu.

8. Zároveň uviedol, že pojednávanie uskutočnené 27. januára 2025 bolo odročené na 30. jún 2025 z dôvodu, že sťažovateľ doručil súdu písomné podanie, v ktorom žiadal pripustenie zmeny petitu žaloby. Súd na pojednávaní predbežne uviedol, že dosiaľ realizovaný rozsah dokazovania by netvoril podklad pre konanie o zmenenej žalobe, s čím sa stotožnila aj žalovaná. Sťažovateľ tiež trval na tom, aby súd vypočul svedka, ktorý už bol súdom vypočutý na pojednávaní konanom 1. júla 2024. Vzhľadom na popísané okolnosti neskorého príchodu sťažovateľa na uvedené pojednávanie zákonná sudkyňa uvádza, že on sám spôsobil, že už súdom vypočutý svedok bude opäť vypočúvaný na nariadenom pojednávaní 30. júna 2025.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. IV. ÚS 530/2021-31 z 1. marca 2022:

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

11. Reflektujúc skutočnosť, že ústavný súd uvedené kritériá zohľadnil a podrobne analyzoval už pri svojom rozhodovaní o prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľa, v ktorej namietal prietahy v napadnutom konaní (IV. ÚS 530/2021), pristúpil k zhodnoteniu priebehu napadnutého konania

v posudzovanom období, teda po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 530/2021-31 z 1. marca 2022. Pri hodnotení namietaného porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 530/2021-31 z 1. marca 2022 ústavný súd poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že sťažovateľ namietal porušenie predmetných práv postupom mestského súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti uvedeného nálezu aj ústavnou sťažnosťou z 15. apríla 2024, o ktorej rozhodol ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 376/2024-50 z 24. júla 2024 tak, že ústavnej sťažnosti nevyhovel. Ústavný súd v tomto náleze uvádza, že postup vo veci konajúceho súdu v posudzovanom období nemožno vyhodnotiť ako sťažovateľom tvrdenú nečinnosť. Z predloženého chronologického prehľadu úkonov je zreteľne badateľná snaha súdu vo veci riadne konať, vopred určené termíny pojednávania však museli byť opakovane odročené z dôvodov na strane sťažovateľa. Správanie sťažovateľa vo výraznej miere prispelo k predĺženiu súdneho sporu a možno ho hodnotiť aj ako účelové, najmä pokiaľ ide o prezentáciu obsiahleho písomného podania v deň pojednávania konaného 8. marca 2023 (*de facto* zmarenie prejednanie veci v určenom termíne), nové návrhy na doplnenie dokazovania výsluchom ďalších svedkov nad rámec písomného podania či naposledy sťažovateľom vznesená námietka premlčania. Argumentácia sťažovateľa prezentovaná v jeho ústavnej sťažnosti vo všeobecnej rovine s akcentom na dĺžku konania a (ne)rozhodovanie mestského súdu po právoplatnosti nálezu ústavného súdu nemôže obstať v prípade, že sťažovateľ sám dal dôvod na oddialenie konečného rozhodnutia jeho veci. Ústavný súd v uvedenom náleze z 24. júla 2024 tiež zdôraznil, že ak sťažovateľ taktiež zodpovedajúci za skutkový základ sporu po toľkých rokoch od začatia konania mení a dopĺňa svoje návrhy na rozhodnutie aj na dokazovanie, musí rátať s tým, že súd sa musí s jeho návrhmi vysporiadať, čo si nesporne vyžaduje i určité časové obdobie.

12. Predmetný nález č. k. I. ÚS 376/2024-50 z 24. júla 2024 nadobudol právoplatnosť 27. augusta 2024. Od jeho právoplatnosti uplynulo doteraz cca 7 mesiacov, čo vzhľadom na popísané okolnosti nie je dostatočná doba, aby ústavný súd zmenil svoje rozhodnutie týkajúce sa namietaného porušenia predmetných práv v posudzovanom období napadnutého konania. Zároveň mestský súd po právoplatnosti uvedeného nálezu riadne vo veci konal, keď zabezpečil výsluch svedka dožiadaným súdom a uskutočnil pojednávanie.

13. Preto ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom mestského súdu v napadnutom konaní:

14. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie pristupuje ústavný súd v prípade, ak namietané zbytočné prietahy (spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou alebo neefektívnou a nesústredenou činnosťou), ako aj celková

doterajšia dĺžka preskúvaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (pozri m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vykonanie spravodlivosti s neprimeraným (extrémnym) oneskorením vo svojej podstate ohrozuje základné právo na súdnu ochranu, a tým aj dôveryhodnosť justície (m. m. I. ÚS 39/00 alebo IV. ÚS 184/2010, IV. ÚS 13/2018). V prípadoch extrémnych prietáhov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov už samotnou dĺžkou súdneho konania, ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07). Ak teda porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dosiahne takú intenzitu, že to zo strany príslušného všeobecného súdu signalizuje až odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva sťažovateľov nielen na včasnú súdnu ochranu, ale zasiahlo sa už aj do samotnej podstaty práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 268/2012).

15. Aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že v prípadoch týkajúcich sa mimoriadne dlhých konaní EŠLP rozhodol, že ich zdĺhavé vedenie (Kunić proti Chorvátsku, rozsudok z 11. 1. 2007, ods. 67; Machard proti Francúzsku, rozsudok z 25. 4. 2006, ods. 15) alebo iné opatrenia prispievajúce k omeškaniu (Immobiliare Saffi proti Taliansku, rozsudok z 28. 7. 1999, ods. 59) malo tiež priamy vplyv na právo sťažovateľov na pokojné užívanie ich „majetku“.

16. Ústavný súd konštatuje, že doterajšia celková dĺžka napadnutého konania (cca 12 rokov a 8 mesiacov) by síce mohla na prvý pohľad nasvedčovať možnosti zásahu do základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ale vzhľadom na popísaný postup sťažovateľa v napadnutom konaní predovšetkým v období po právoplatnosti nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 530/2021-31 z 1. marca 2022, ako aj na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 376/2024-50 z 24. júla 2024 nemožno konštatovať, že by postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo aj k porušeniu uvedených práv sťažovateľa. Navyše, aktuálna ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 13. januára 2025, teda ešte pred uskutočnením pojednávania mestského súdu 27. januára 2025, ktorého nariadenie tvorilo súčasť skutkového základu skoršieho nevyhovujúceho nález vo veci sp. zn. I. ÚS 376/2024, a to v jeho bode 12. Sťažovateľ teda po neúspechu v konaní sp. zn. I. ÚS 376/2024 novú ústavnú sťažnosť skutkovo zakladá na nezmenenom procesnom stave napadnutého konania. O skutkovej zmene tak možno uvažovať výlučne v kontexte samotného faktu plynutia času.

17. Na základe skutočnosti, že každý prípad si vyžaduje prihliadať na jeho osobitosti, ústavný súd, berúc do úvahy všetky okolnosti prejednávanej veci, konštatuje, že ústavnej sťažnosti nebolo možné vyhovieť, ani pokiaľ ide namietané porušenie v tejto časti uvedených práv sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Robert Šorl
predseda senátu